

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Вісник № 4
кафедри педагогіки початкової освіти

Професійний розвиток педагога

Збірник наукових праць викладачів, студентів
педагогічного факультету РДГУ та вчителів загальноосвітніх шкіл

Матеріали II регіонального науково-практичного семінару
«Сучасний вчитель початкових класів: взаємодія ВНЗ та школи»
1 грудня 2011 року

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

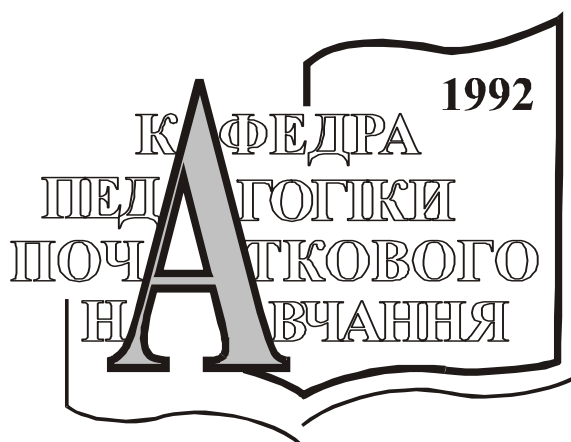
Вісник № 4
кафедри педагогіки початкової освіти

Професійний розвиток педагога

Збірник наукових праць
викладачів, студентів педагогічного факультету РДГУ
та вчителів загальноосвітніх шкіл

Матеріали II регіонального науково-практичного семінару
«Сучасний вчитель початкових класів: взаємодія ВНЗ та школи»

1 грудня 2011 року

РІВНЕ-2011

УДК 37:371:372:373:374:376:379

Вісник кафедри педагогіки початкової освіти. Матеріали II регіонального науково-практичного семінару «Сучасний вчитель початкових класів: взаємодія ВНЗ та школи» - № 4. – Рівне: РДГУ, 2011.- 202 с.

Упорядник: Тетяна Євстафіївна Колупаєва, кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки початкової освіти Рівненського державного гуманітарного університету

Рецензент: Павелків Роман Володимирович, доктор психологічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної та навчально-методичної роботи Рівненського державного гуманітарного університету, академік АН вищої школи України

Комп'ютерний набір та верстка: Шурин Олена Іванівна

У збірнику подаються статті, повідомлення, тези викладачів, студентів, аспірантів кафедри педагогіки початкового навчання та вчителів шкіл. Представлена тематика розроблена з урахуванням сучасного вітчизняного та зарубіжного педагогічного досвіду, досягнень педагогічної та психологічної науки. Матеріали збірника були представлені на науково-педагогічному семінарі, "Сучасний вчитель початкових класів: взаємодія ВНЗ та школи", проведеного кафедрою педагогіки початкової освіти за участю вчителів шкіл, завучів, представників міського управління освіти. Матеріали збірника розраховані на викладачів, студентів психолого-педагогічних спеціальностей.

За достовірність фактів, дат, назв і т.п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії.

Рекомендовано до друку рішенням кафедри педагогіки початкової освіти протокол № 3 від 15.11.2011 р.

6. Дорошенко О. А. Нестандартність при вивченні української мови в середній школі // Українська мова і література в школі. - 1990. - №№ 2-3. - С 20-21.
7. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. - К: Ленвіт, 2003. - 261 с.
8. Зміст, дидактичні структури та методичне забезпечення уроків у початкових класах (психологічні та педагогічні аспекти) / За ред. проф. Г.П.Коваль. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2008. -192с.
9. Кабінет української мови у середньому і вищому навчальному закладі: Навч. посібник /М.М.Духовна, Т.П.Терновська, Є.І.Колесникова та ін. За заг. ред. М.М.Духовної. -К, 1995.-76 с.
10. Коваль Г.П.,Деркач Н.І., Наумчук М.М. Методика викладання української мови: Навчальний посібник для студентів педінститутів, гуманітарних університетів, педагогічних коледжів. – Тернопіль: Астон, 2008. -287с.
11. Коваль Г.П. Звукобуквений аналіз на уроках української мови у початкових класах. Спецкурс з методики викладання української мови. Навчально-методичний посібник для студентів педагогічного факультету. – Тернопіль:Підручники і посібники, 2007. -80с.
12. Коваль Г.П., Іванова Л.І., Суржук Т.Б. Методика читання: Навчальний посібник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2009.-280с.

Шевців Зоя Михайлівна,
кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри педагогіки початкової освіти РДГУ

Розвиток соціально-педагогічних цінностей у процесі підготовки вчителя початкових класів

Актуальною проблемою професійного та особистісного зростання вчителя початкової освіти є розвиток соціально-педагогічної компетентності. Відсутність єдиної концепції соціально-педагогічної роботи у закладах освіти, не сприяє формуванню соціально-педагогічних цінностей студентів, а глибокі перетворення в Україні, провокують розвиток соціальних, економічних, морально-психологічних проблем, які потребують кваліфікованої допомоги для їх розв'язання. Тому лише якісна підготовка вчителя початкових класів може забезпечити усунення негативних явищ у шкільному середовищі.

Аналіз основних джерел і публікацій. Розробкою соціально-педагогічної діяльності займалися російські вчені Ю.В.Василькова, Г.А.Вороніна, М.А.Галагузова, Л.А.Мардахаєв, Р.В.Овчарова, П.А.Шептенко, А.В.Мудрик, Ф.А.Мустаєва та інші. Проблему феномена педагогіки – соціально-педагогічну діяльність вивчають і досліджують науковці України, серед яких І.Д.Зверева, А.Й.Капська, Л.Г.Коваль, О.В.Безпалько, Л.І.Міщик, С.Я.Харченко, І.М.Богданова, С.А.Литвиненко та інші.

Метою написання статті є обґрунтування теоретико-методологічної особливості професійної підготовки студентів педагогічного факультету, які не здобувають фах соціального педагога, розкритті сутності знань, умінь та навичками, що сприятимуть розвитку соціально-педагогічних цінностей у майбутнього вчителя початкових класів. Мета дослідження обумовила завдання: 1) визначити організаційно-педагогічні умови розвитку соціально-педагогічних цінностей майбутніх вчителів; 2) встановити критерії соціально-педагогічних цінностей, які обумовлять ефективність роботи вчителя початкових класів в загальноосвітніх закладах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Педагогічного середовища вищого навчального закладу, у якому відбувається оволодіння знаннями, уміньми та навичками соціально-педагогічної діяльності, повинне сприяти розвитку соціально-педагогічних цінностей. Під соціально-педагогічними цінностями будемо розуміти формування професійно-особистісного зросту вчителя початкових класів у процесі навчання у вищому навчальному закладі, які складатимуть його компетентність, і дозволять розв'язувати завдань соціального виховання, соціально-педагогічної допомоги і захисту молодшого школяра.

В основу методології розвитку соціально-педагогічних цінностей покладено принцип єдності теоретичних знань і практичних умінь. Даний принцип визначає необхідність оволодіння теоретичними науковими поняттями, категоріями, принципами, формулюванням аксіом, гіпотез і т.д., які допоможуть учителю початкових класів активно включитися в усі аспекти життя суспільства і школяра, сформувати необхідні навички і умінь соціально-педагогічної діяльності.

Серед основних умінь та навичок можна визначити такі:

- умінь вислухати учня з розумінням і потрібною метою;
- виявляти необхідну інформацію і підбирати факти для розв'язання соціально-педагогічної проблеми;
- організовувати комплексну взаємодопомогу і корекцію учня;
- спостерігати за вербальною і невербальною поведінкою, використовувати знання теорії особистості та методів діагностики;
- залучати учнів до розв'язання їх проблем, сприяти їх соціальній адаптації;

- обговорювати складні для молодшого школяра проблеми і теми, поважати його особистість і не застосовувати погрози;
- знаходити інноваційні розв'язки для забезпечення потреб дитини;
- визначати необхідність закінчувати корекційного впливу;
- вміти надавати необхідну підтримку в умовах кризових ситуацій, допомагати справлятися зі стресом і посттравматичним синдромом, розв'язувати конфлікт;
- та інші.

Складовою методології є сукупність методів соціально-педагогічної діяльності, які допоможуть дослідити соціально-педагогічну проблему школяра і надати відповідну допомогу для її подолання. Методи соціально-педагогічної діяльності включають методи соціального виховання, методи дослідження, методи соціально-педагогічної допомоги.

З метою розвитку соціально-педагогічних цінностей вчителя початкових класів встановили соціально-педагогічні дисципліни, необхідні для засвоєння означених вище практичних умінь та навичок: загальна педагогіка, соціальна педагогіка, основи соціально-педагогічної діяльності, основи корекційної педагогіки, методика вивчення молодшого школяра та ін.. Тому викладачі повинні визначити коло знань, умінь та навичок, якими повинні оволодіти студенти у процесі їх вивчення, створити умови для усвідомлення значущості педагогічних знань у формуванні соціально-педагогічних цінностей, соціально-педагогічне мислення.

Якість підготовки студентів визначається не стільки отриманими на лекційних заняттях знань, скільки умінням застосовувати їх в практику реальної соціально-педагогічної діяльності. На заняття слід виносити найбільш актуальні теми, вивчення яких забезпечить розвиток соціально-педагогічних цінностей, сприятиме формуванню її методики. Основними завданнями практичних занять має бути: - поглиблення та розширення соціально-педагогічних знань; - формування системного підходу до вивчення соціально-педагогічних явищ; - розвиток технології і методики соціально-педагогічної діяльності; - оволодіння конкретними способами моделювання і організації соціально-педагогічної діяльності;

Отримавши на лекції та практичних заняттях відповідні знання, уміння та навички, деякі студенти часто не уміють їх використовувати у процесі навчальної та виробничої практики. Педагогічна практика є тим видом навчальної діяльності студента і обов'язковим компонентом професійної підготовки студентів, завдяки якому студент переходить з позиції об'єкта навчання в позицію суб'єкта – самокерованого об'єкта

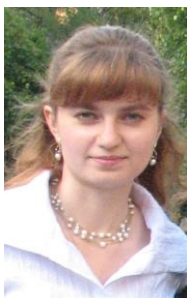
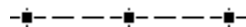
Кваліфікаційними критеріями соціально-педагогічних цінностей є:

- рівень оволодіння теоретико-методичними знаннями, на яких базується соціально-педагогічна діяльність;
- рівень засвоєння змісту форм, технології та методів діяльності соціального педагога в загальноосвітній школі;
- рівень розвитку комунікативних норм посередницької діяльності вчителя початкових класів;
- рівень креативності у розв'язанні соціально-педагогічних проблем школярів.

- *Висновок.* Отже, розвиток соціально-педагогічних цінностей у майбутнього вчителя початкових класів забезпечить ключову компетентність, що обумовить виконувати складні полі функціональні види діяльності та сприятиме розвитку власної професійної компетентності; рівень соціально-педагогічної компетентності формується упродовж навчання у вищому навчальному закладі, а розширюється унаслідок практичної діяльності та самоосвіти.

Література

1. Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій/ За ред. І.А.Зязюна, О.М.Пехоти. –К.,2003. – 240 с.
2. Педагогіка вищої школи:Навчальний посібник/ З.Н.Курлянд, Р.І.Хмелюк, А.В.Семенова та ін.; За ред. З.Н.Курлянд. –К.: Знання, 2007. – 495 с.
3. Соціальна педагогіка: мала енциклопедія/ За заг. ред. проф.. І.Д.Зверєвої. –К.: Центр учбової літератури, 2008. – 336.

*Шурин Олена Іванівна,
аспірант кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ
Науковий керівник – доктор пед.н., проф. Литвиненко С.А.*

Самоосвіта як умова професійного становлення майбутнього вчителя

У статті аналізуються проблеми самоосвітньої діяльності, розглянуті основні принципи самоосвіти майбутніх вчителів, мотиви, що спонукають вчителів до самоосвіти. Розглядаються етапи планування самоосвітньої діяльності вчителів.

Ключові слова: самоосвіта, професійна кваліфікація, педагогічна діяльність, принципи й мотиви самоосвітньої діяльності, педагог, педагогічна майстерність, самостійна робота, навчально-виховна робота.

Одним з важливих завдань сьогодення у галузі народної освіти є підвищення якості підготовки і рівня кваліфікації педагогічних кадрів, зокрема постає питання про самоосвіту майбутніх

ЗМІСТ

Передмова		4
Колупасва Т.Є.	<i>Сучасний стан та перспектива розвитку системи професійної педагогічної освіти</i>	6
Білявцева О.В.	<i>Православна педагогіка України: історія, реалії та перспективи</i>	10
Бірюкова Н.В.	<i>Розвиток жіночої освіти на Волині (кінець XVIII – початок XX ст.)</i>	15
Бондарук І.М.	<i>Формування професійно-значущих компонентів викладача вищої школи</i>	19
Бондарчук А.І.	<i>Навчально – виховна діяльність Київських вищих жіночих курсів (1878 – 1920 рр.)</i>	20
Бордюк В.М.	<i>Мотивація професійного розвитку майбутніх вчителів засобами психологічного тренінгу</i>	24
Боровець О.В.	<i>Складові комунікативної компетентності педагога</i>	28
Боровець С.В.	<i>Особливості адаптації молодого педагога до практичної діяльності у школі</i>	31
Бричок Б.П.	<i>Технологічна компетентність сучасного педагога</i>	32
Бричок С.Б.	<i>Інтерактивні методи формування творчого потенціалу особистості майбутнього педагога у процесі вузівського навчання</i>	37
Вальчук І.А.	<i>Внесок вітчизняних та зарубіжних педагогів у розвиток питань моральної вихованості</i>	40
Вашкевич Т.В.	<i>Організація педагогічного спілкування учителя й учнів у початкових класах</i>	41
Веремчук А.П.	<i>Підготовка майбутнього вчителя початкових класів до формування освітніх цінностей учнів</i>	43
Ганжа М.В.	<i>Естетичне виховання засобами дизайну в педагогічній теорії та виховній практиці зарубіжних країн</i>	47
Герасимчук А.М.	<i>Історико-педагогічні аспекти розвитку освіти на Західноукраїнських землях у VI – VIII столітті</i>	48
Головко В.А.	<i>Елементи розвивального навчання на уроках української мови</i>	50
Грипич С.Н.	<i>Педагогічна майстерність вчителя при викладанні літератури для дітей</i>	52
Грицкевич Н.М.	<i>Педагогічна майстерність та її роль у морально-культурному розвитку особистості (на прикладі діяльності керівника гуртка «Духовної пісні» Рафалівського центру дитячої та юнацької творчості)»</i>	55
Гудовсек О.А.	<i>Роль вчителя початкових класів в естетичному вихованні школярів</i>	58
Далінчун Ю.В.	<i>Національне виховання – невід’ємний компонент сучасного молодого покоління</i>	60
Джас М.І.	<i>Образ вчителя у творчій спадщині Якова Теофановича Чепіги</i>	62
Дмитрук Р.М.	<i>Дидактичні умови організації самостійної роботи студентів</i>	64
Єремейчук Г.В.	<i>Самоосвіта як головний чинник професійної підготовки вчителя</i>	66
Захарчук З.О.	<i>Застосування наочності під час навчання за Букварем</i>	68
Захарчук І.В.	<i>Організаційно-педагогічна діяльність школи щодо сприяння успішній адаптації молодих педагогів до професійної діяльності</i>	71
Іванова Л.І.	<i>Формування літературознавчої компетентності майбутнього учителя початкових класів</i>	74
Катеринюк В.І.	<i>Самооцінка вчителя – самосприйняття учнів</i>	77
Квач О.І.	<i>Модернізація освіти в Україні</i>	79
Кмитюк О.В.	<i>Сучасні інноваційні технології навчання</i>	82
Ковальчук Т.М.	<i>Життя і діяльність М. І. Демкова (1859 – 1939)</i>	84
Красовська О.О.	<i>Реалізація інноваційних технологій мистецької освіти у професійній підготовці майбутніх учителів початкової школи</i>	87
Кривко В.Г., Гисюк Н.В., Коваль Г.Є.	<i>Професійне та особистісне зростання майбутнього вчителя початкових класів на різних рівнях його становлення</i>	91
Крикун Ю.В.	<i>Методи та засоби навчання на основі взаємної діяльності учителя та учнів</i>	95
Лавренчук А.П.	<i>Проблеми виховання в сучасній сім’ї</i>	96
Лебедь Л.П.	<i>Актуальність проблеми громадянського виховання на сучасному етапі реформування освіти</i>	99
Лисак М.Г.	<i>Виховання культури поведінки дошкільників у процесі підготовки їх до школи</i>	100
Лисюк В.П.	<i>Філософська система Ж.-Ж. Руссо</i>	102
Маліванчук М.В.	<i>Мовно-мовленнєві аспекти вивчення слова на уроці української мови в початкових класах</i>	103
Мельник А.С.	<i>З досвіду використання різнорівневого мовного аналізу і синтезу на уроках української мови в початкових класах</i>	106
Мельник Ю.В.	<i>Використання інтерактивних технологій навчання на уроках у початкових класах</i>	109
Міщеня О.М.	<i>Відповідальність вчителя початкових класів як професійна якість</i>	110
Мосійчук Г.А.	<i>Формування професійних якостей майбутнього вчителя</i>	112

Навозняк Л.Л.	<i>Вплив фольклору на формування професійних якостей майбутнього вчителя</i>	114
Наумова І.Б.	<i>Джон Локк – філософ, політик, педагог</i>	116
Никоненко О.Я.	<i>Взаємозв'язок школи та сім'ї в контексті етичного виховання</i>	118
Пашук А.С.	<i>Збагачення змісту структурних компонентів уроків образотворчого мистецтва в початкових класах</i>	120
Перець О.М.	<i>«Професійна підготовка вчителя» як засіб формування професійної компетентності майбутнього вчителя початкових класів в умовах ВНЗ</i>	123
Петровець О.І.	<i>Пріоритетні напрями гуманізації освіти і виховання в сучасній школі</i>	126
Пітик С.М.	<i>Статеве виховання школярів як проблема педагогічної науки і практики 20 – 30 рр. XX століття</i>	127
Пучко Т.А.	<i>Адаптація молодого вчителя початкових класів до практичної діяльності у школі</i>	129
Раджабова Т.М.	<i>Ціннісні орієнтації сучасного вчителя початкових класів</i>	132
Рижа С.М.	<i>Питання жіночої освіти в урядовій політиці (XIX – початок XX століття)</i>	134
Рицька Н.Ф.	<i>Гендерне виховання учнів початкової школи як важлива ланка соціально-педагогічної діяльності</i>	135
Суржук Т.Б.	<i>До питання про зміст і організацію педагогічної практики в умовах модернізації системи підготовки вчителів початкової школи</i>	138
Тишина В.В.	<i>Сучасний вчитель початкових класів: взаємодія ВНЗ та школи</i>	141
Ткачук Н.О.	<i>Розвиток духовно-екологічної культури у студентській молоді</i>	143
Усач (Крижанська) Л.В.	<i>Вплив національних традицій на формування педагогічної культури майбутнього вчителя початкових класів</i>	144
Харитонюк Н.П.	<i>Інтеграція змісту навчальних предметів в початковій школі</i>	147
Цяк Л.М.	<i>До питання концепції та структуризації підручника</i>	151
Чугай Ю.М.	<i>Комплексний аналіз тексту як основа розвитку мовленнєвих знань, умінь та навичок молодших школярів з української мови</i>	153
Шевців З.М.	<i>Розвиток соціально-педагогічних цінностей у процесі підготовки вчителя початкових класів</i>	155
Шурин О.І.	<i>Самоосвіта як умова професійного становлення майбутнього вчителя</i>	156
Юськова Т.В.	<i>Понятійний зміст та види педагогічної оцінки знань</i>	159
Яковичина Т.В.	<i>Творчий розвиток особистості дитини в умовах навчально-виховного комплексу</i>	162
Ярошик І.О.	<i>Особливості навчально – виховного процесу Київського Фребелівського педагогічного інституту</i>	165
Ясен Т.А.	<i>Використання елементів усної народної творчості на уроках</i>	167
Шевчук Т.Б.	<i>Етимологічний аналіз як засіб формування мовно-професійної компетентності майбутніх вчителів початкових класів</i>	168
Давнюк С.В.	<i>Елементи теорії складного речення у підготовці майбутнього вчител</i>	171
Бублей Л.І.	<i>Проектна діяльність у початковій школі</i>	173
Гараніч Т.Г.	<i>Дидактичні ігри на уроках у початковій школі</i>	182
Кондратюк С.В.	<i>Нестандартні методи навчання учнів динамічному читанню</i>	190
Христянович Г.В.	<i>Науково-педагогічна діяльність В.І. Поцагайби (друга половина 40-х - 50-і роки XX ст.)</i>	194
Цибульська Л.І.	<i>Система розвитку професійної компетентності педагогів</i>	195
Шведюк М.С.	<i>Педагогічна майстерність вчителя – шлях до оновлення освіти</i>	198
Бандюк В.О.	<i>«Веселкова» технологія у навчанні математики</i>	200
Батьковець С.І.	<i>Проблема навчання і виховання обдарованої дитини</i>	202